

בש"פ 8558/14 - רחמים שקלים נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 8558/14

לפני: כבוד השופט י' דנציגר

המבקש: רחמים שקלים

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשה לעיון בחומרי חקירה

בשם המבקש: עו"ד ניר יסולביץ

בשם המשיבה: עו"ד יורם הירשברג

החלטה

לפני בקשה לעיון בחומרי חקירה.

1. ביום 26.11.2009 הרשיע בית משפט השלום ברחובות (השופט י' לוי בת"פ 2778/05) את המבקש בהשמטת הכנסה מדו"ח לפי סעיף 220(1) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: הפקודה); פנקסי חשבונות כוזבים לפי סעיף 220(4) לפקודה; מרמה, ערמה ותחבולה לפי סעיף 220(5) לפקודה; זיוף בכוונה לקבל דבר לפי סעיף 418 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); רישום כוזב במסמכי תאגיד לפי סעיף 423 לחוק העונשין; פנקסי חשבונות כוזבים לפי סעיף 117(ב)(6) לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן: חוק מע"מ);

מרמה, ערמה ותחבולה לפי סעיף 117(ב)(8) לחוק מע"מ ומסירת ידיעה כוזבת לפי סעיף 117(ב)(1) לחוק מע"מ. בשל הרשעתו בעבירות אלה גזר בית המשפט על המבקש, ביום 17.2.2010, חמש שנות מאסר לריצוי בפועל, עונש מאסר מותנה וקנס בסך 500,000 ש"ח.

2. על פי ממצאי פסק הדין, המבקש עבר את העבירות בהן הוא הורשע במשך שש שנים, בהן הוא עסק במתן ייעוץ בתחומי הקבלה והנומרוLOGיה וכן במתן ברכות, מכירת קמעות ומתן שירותים נוספים. נקבע, כי במטרה להשתמט מתשלום מס בגין הכנסותיו מפעילות זו הקים המבקש עמותה והציג לפני רשויות המס מצג כוזב לפיו הכנסותיו הן תרומות שהתקבלו בעמותה. בתוך כך זייף המבקש את חתימותיהם של חברי העמותה, הוציא חשבוניות כוזבות, הגיש דוחות כוזבים וניהל ספרי חשבונות כוזבים. באמצעות עבירות אלה השמיט המערער מדו"חות העמותה כ- 2,250,000 ש"ח.

3. המבקש ערער על הכרעת הדין ועל גזר הדין לפני בית המשפט המחוזי, אך במהלך הדיונים הודיע בא כוחו כי המערער חוזר בו מהערעור על הכרעת הדין. בית המשפט המחוזי (השופטים מ' פינקלשטיין, א' מקובר ופרופ' ע' גרוסקופף בע"פ 29502-03-10) קיבל את הערעור בחלקו, והפחית את עונש המאסר בפועל אשר הושת על המערער ל-45 חודשים וכן הפחית את סכום הקנס ל-300,000 ש"ח. המבקש פנה לבית משפט זה בבקשת רשות ערעור על רכיב העונש, ובקשתו נדחתה (השופט ס' ג'ובראן ברע"פ 4588/10).

4. בבקשתו לפני טוען המבקש כי בכוונתו לבחון אפשרות להגשת בקשה למשפט חוזר. המבקש מפנה לשני נימוקים העשויים להצדיק, לשיטתו, הוראה על משפט חוזר: טענתו לפיה התקבולים שקיבל מעסקי הברכות לא היו חייבים במס וכן טענתו לפיה העמדתו לדין והרשעתו היו כרוכות באכיפה בררנית. המבקש מבסס טענותיו אלה בעיקר על מידע הנכלל בדו"ח מבקר המדינה דו"ח שנתי 65א: משרד האוצר - רשות המסים בישראל - מיסוי רבנים, "מקבולים" ובד"צים (2014) (להלן: דו"ח המבקר). דו"ח זה עסק, בין היתר, באופן טיפולן של רשויות המס במיסוי תקבולים שהתקבלו אצל "מקבולים". כך נכתב בפרק המסקנות של דו"ח המבקר בעניין זה:

"בישראל פועלים עשרות מקבולים, וחלקם צברו הון רב. המקבולים אינם מנהלים ספרי חשבונות, שבהם נרשמים תקבוליהם, ולטענתם הם אינם חייבים במס על תקבולים אלה, שכן מדובר במתנות או בתרומות. רשות המסים טרם הוציאה הנחיות למיסוי מקבולים, לא יזמה את הבהרת המצב המשפטי בנושא ולא קבעה מדיניות מיסוי ברורה. על הרשות לגבש מדיניות והנחיות למיסוי תקבולים הניתנים לאדם ממי שאינו בן משפחתו, הנתפסים כ-"מתנות", וליזום שינוי חקיקה ככל שיידרש".

דו"ח המבקר כלל התייחסות לשתי סוגיות קונקרטיות אליהן מפנה המבקש. האחת, פעולות שנערכו בשנים 1998-2003 למיסוי הרב ח', עימו חתמה נציבת מס הכנסה על הסכם שלפיו ישלם הרב ח' בגין תקבוליו עד שנת 2002 סכום חד-פעמי של 20 מיליון ש"ח. השנייה, פעולות שנערכו בשנים 2009-2013 למיסוי 29 מקבולים, אשר למרביתם לא נערכו שומות.

5. בבקשתו עותר המבקש - באמצעות בא כוחו עו"ד ניר יסולביץ' - להורות למשיבה להעביר לעיונו מידע אודות הליכים אלו, כדלקמן: ההסכם אשר נחתם בין רשות המסים לרב ח'; שיקולי המשיבה בהחלטתה לאפשר לרב ח' לסיים את ההליך בתשלום כופר; ההסכמים אשר נחתמו בין רשות המסים לבין מי מ-29 המקובלים הנזכרים בדו"ח המבקש; שיקולי המשיבה בהחלטה לאפשר לאותם מקובלים לסיים את ההליך בתשלום כופר; וכן מידע סטטיסטי אודות מספר תיקי החקירה שנפתחו ומספר כתבי האישום אשר הוגשו בשנים 1995-2001 בגין עבירות מס של רבנים או מקובלים.

במהלך הדיון שנערך לפני צמצם בא כוח המבקש את הבקשה, והבהיר כי אין ברצונו לקבל לידיו את ההסכמים אשר נחתו עם הנישומים השונים, אלא אך מידע אודות העקרונות וקווי המדיניות אשר הובילו להחלטה על חתימת ההסכם. המבקש מפנה לבש"א (מחוזי ת"א) 5926/04 אבנר נ' פקיד שומה נתניה (22.8.2004), שם הורה בית המשפט המחוזי על חשיפת מידע מסוים אודות הסדרים שנערכו עם נישומים אחרים, ללא ציון פרטים מזהים או סודות מסחריים של נישומים אלו. לטענת המבקש, ראוי להפעיל עקרונות אלו גם במקרה דנן. עוד טוען המבקש כי גילוי הנתונים הסטטיסטיים המבוקשים על ידו אינו צפוי לפגוע בפרטיותם של נישומים, שכן בקשתו מצומצמת אך למידע אודות כמות התיקים ושיעור סגירתם.

6. המשיבה - באמצעות בא כוחה עו"ד יורם הירשברג - טוענת כי זכות העיון לצורך היערכות להגשת בקשה למשפט חוזר היא מצומצמת יותר מזכות העיון הנתונה לנאשם בהליך הפלילי. עוד מציינת המשיבה כי טענות המבקש כנגד הרשעתו, לרבות טענת האכיפה הבררנית, נדונו ונדחו על ידי בית משפט השלום במסגרת ההליך הפלילי אשר התנהל כנגדו, ומציינת כי המערער בחר שלא לערער על קביעות אלה. כן טוענת המשיבה כי העקרונות והכללים אשר עמדו בבסיס ההחלטות הרלוונטיות של רשויות המס כבר הועברו לעיון המבקש, במסגרת הליכים קודמים שנוהלו בעניינו, לרבות בקשה לעיון בחומרי חקירה שהגיש לבית משפט השלום, בה הוא טען את עיקר הטענות המועלות כעת לפני. המשיבה מוסיפה וטוענת כי לא ניתן לשחזר כעת נתונים אודות תיקי חקירה שהתנהלו במחצית שנות ה-90 של המאה הקודמת. המשיבה מוסיפה כי על חלק מהמידע המבוקש חל חיסיון מכוח סעיפים 231-232 לפקודת מס הכנסה.

דיון והכרעה

7. למי שהורשע בדין נתונה הזכות לעיין בחומרי חקירה במטרה לבחון אפשרות להגשת בקשה לעריכת משפט חוזר [בש"פ 1781/00 שוורץ נ' מדינת ישראל, פ"ד (4) 293 (2001) (להלן: עניין שוורץ); בש"פ 9711/08 סיבוני נ' מדינת ישראל (11.1.2009) (להלן: עניין סיבוני); בש"פ 3303/14 בר יוסף נ' מדינת ישראל (9.7.2014) (להלן: עניין בר יוסף)]. זכות זו נגזרת מן הזכות לעריכת משפט חוזר, בנסיבות המנויות בחוק, וכן מהזכות להליך הוגן. אולם, בשונה מזכות העיון הרחבה הנתונה לנאשם בהליך הפלילי, זכות העיון הנתונה למי שהורשע בדין היא מצומצמת יותר, שכן היא כרוכה בהיקף פרישתה המוגבל, באופן יחסי, של הזכות למשפט חוזר. זכויות אלה מוגבלות, בראש ובראשונה, באמצעות עקרון סופיות הדיון. עמד על כך השופט מ' חשין בעניין שוורץ:

"...יסוד הסופיות חייב שיטביע חותמו גם על זכות העיון הנגזרת מן המשפט החוזר; יטביע חותמו ויצמצם את גדרותיה של זכות העיון באורח יחסי לגדרותיה של זכות העיון קודם המשפט. שאם לא אמרנו כן, כי אז פרצנו את גבולות העיון לקראת משפט חוזר

וזאת לא יהיה ראוי כי נעשה. נדע אפוא כי ידו של עקרון הסופיות קבדה עלינו לעת דוננו בזכות העיון לקראת משפט חוזר, וכך שומה עלינו כי ננהג את דרכנו" [שם, עמ' 305].

שיקול מרכזי אותו נדרש בית המשפט לשקול בבואו לדון בבקשה לעיון בחומרי חקירה לקראת הגשת בקשה למשפט חוזר הוא מידת התרומה הפוטנציאלית של המידע המבוקש לסיכוי קבלתה של הבקשה לעריכת משפט חוזר, ולמשפט החוזר גופו, ככל שיערך [עניין שוורץ, עמ' 306; עניין בר יוסף, פסקה 29]. בתוך כך יש לתת את הדעת, בין היתר, גם לשאלת זמינותו של המידע המבוקש במהלך המשפט המקורי, ולשאלה מדוע, והאם, לא הגיע מידע זה לידי ההגנה במהלך המשפט המקורי [עניין שוורץ, עמ' 307; עניין בר יוסף, פסקאות 27-28]. כן נדרש בית המשפט להביא בחשבון את הפגיעה האפשרית בצדדים שלישיים כתוצאה מהגילוי ולאזנה מול זכויותיו של המבקש [עניין סיבוני, פסקה 8].

8. יישום אמות מידה אלה על הבקשה שלפני מגלה כי דינה להידחות. טענות המבקש לקיומה של אכיפה בררנית נטענו על ידיו לפני בית משפט השלום באופן מפורט, כעולה מהודעת הכפירה המפורטת שהגיש לבית משפט השלום. בהודעה זו הפנה המבקש את בית משפט השלום למספר גופים ואישים אשר, לשיטתו, זכו ליחס מקל מרשויות המס בהשוואה ליחס לו הוא זכה. בית משפט השלום דחה טענות אלה, והמבקש בחר שלא לערער על קביעה זו. גם טענות המערער בעניין עצם החבות במס נדחו על ידי הערכאה הדיונית, ואף הועלו על ידו במסגרת הליך אזרחי שניהל מול פקיד השומה, ונדחו על ידי הערכאה הדיונית ועל ידי בית משפט זה [המשנה לנשיאה א' ריבלין והשופטים ע' ארבל ונ' הנדל בע"א 8082/09 שקלים נ' פקיד שומה ירושלים 3 (27.11.2011)]; כמו כן, המבקש הגיש בעבר לבית משפט השלום בקשה לגילוי חומרי חקירה, בה עתר, בין היתר, לקבלת המסמכים המבוקשים על ידו בבקשתו שלפני. בית המשפט (השופטת ל' צבר) דחה את הבקשה והמבקש לא מיצה את אפשרויות הערר על החלטה זו. על כן, טענות המבקש בעניין האכיפה הבררנית אינן חדשות וכך גם בקשתו לעיון במסמכים. טענות אלה של המבקש נדחו, והוא בחר שלא לערער על כך. אשר על כן, הבקשה שלפני היא למעשה ניסיון לערוך "מקצה שיפורים" מצד המבקש ביחס לאופן בו הוא בחר לנהל בעבר את ההליך הפלילי שהתנהל כנגדו. במצב דברים זה היעדרות לבקשה עלולה להכשיר "מעקף" של סדר הדברים הדיוני התקין, קרי - הגשת ערר ולאחריו בקשת רשות ערר, ככל שיש בכך צורך. דרך הילוך זו של המבקש איננה מאפשרת להיעתר לבקשה.

9. מובן כי אין בדברים אלו כדי להביע דעה באשר לסיכויי הבקשה לעריכת משפט חוזר שיגיש המבקש, ככל שיגיש. אף אין בהחלטתו זו כדי למנוע מהמבקש לפנות בבקשה לקבלת המידע בדרכים חלופיות.

10. סוף דבר - הבקשה נדחית.

ניתנה היום, כ' בטבת התשע"ה (11.1.2015).

ש ו פ ט

